

Yayın Tarihi: 03.11.2022 - Yazar: Ferdi Asım Hellaç

Kısmi Tevkifata Tabi İşlemlerde Mal İadeleri ve Matrah Değişiklikleri İle İlgili Düzeltme İşlemleri

Tevkifat kapsamına alınan işlemlerde ortaya çıkan **mal iadeleri** ve **matrah değişiklikleri** ile ilgili olarak aşağıdaki şekilde işlem yapılması gerekmektedir.

A- MAL İADELERİ DURUMU

Mal iadelerinde düzeltme, işlem bedeli üzerinden hesaplanan verginin **tevkifata tabi tutulmayan kısmı üzerinden** gerçekleştirilir.

ÖRNEK:

Satıcı (A) firması, (7/10) oranında tevkifata tabi bir işlem için **alıcı (B)** firmasına, 15.04.2022 tarihinde bu işle ilgili olarak **200.000.-TL**'lik fatura düzenlemiş, faturada gösterilen $(200.000.-TL \times 0,18) = 36.000.-TL$ KDV'nin $(36.000.-TL \times 0,30) = 10.800.-TL$ 'sini (A) firmasına ödenmiş, $(36.000.-TL \times 0,70) = 25.200.-TL$ 'lik kısmı ise (B) firması tarafından tevkifata tabi tutularak **sorumlu sıfatıyla** beyan edilmiştir.

-----15.04.2022-----

120 Alıcılar	210.800.-
-B Firması	
600 Yurt İçi Satışlar	200.000.-
391 Hesaplanan Kdv	10.800.-

Mal satış kaydı

----- /-----

Satıcı (A) firması, **15.05.2022 tarihinde** bu işin bir kısmını tamamlayamadığından bedelde **40.000.-TL'lik bir azalma** meydana gelmiştir.

2022/Mayıs döneminde ortaya çıkan bu değişiklik nedeniyle **tarafların karşılıklı düzeltme yapması** icap etmektedir.

-----15.05.2022-----

610 Satıştan İadeler (-)	40.000.-
191 İndirilecek Kdv	2.160.-

-İade ve İptaller Kdv'si

Ferdi Asım Hellaç
Mali Müşavir

120 Alıcılar 42.160.-
-B Firması

Satıştan iade

----- /-----

Buna göre **satıcı (A)** firması, **alıcı (B)** firmasına 40.000.-TL ile birlikte bu tutara ait $(40.000.-TL \times 0,18) = 7.200.-TL$ KDV'nin **tevkifata tabi tutulmayan $(7.200.-TL \times 0,30) = 2.160.-TL$ 'sini (toplam 42.160.-TL) iade edecek**, 2022/Nisan döneminde beyan ettiği **2.160.-TL'yi 2022/Mayıs** dönemine ait **1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu** yapacaktır.

Alıcı (B) firması ise **2022/Nisan** döneminde indirim konusu yaptığı **2.160.-TL'yi, 2022/Mayıs döneminde 1 No.lu KDV Beyannamesi** ile beyan edecektir.

-----**15.04.2022**-----

153 Ticari Mallar 200.000.-
191 İndirilecek Kdv 36.000.-
320 Satıcılar 210.800.-
-A Firması
360 Ödenecek Vergi ve Fon. 25.200.-
-Sorumlu Sıfatıyla Öd. Kdv

Mal alış kaydı

----- /-----

-----**15.05.2022**-----

320 Satıcılar 42.160.-
-A Firması
391 Hesaplanan Kdv 2.160.-
-İade ve İptaller Kdv'si
153 Ticari Mallar 40.000.-
-Mal İadeleri

Alıştan iadeler kaydı

----- /-----

Alıcı (B) firmasının bu işlem nedeniyle tevkifata tabi tutarak beyan ettiği verginin, **40.000.- TL**'ye isabet eden kısmı olan $(7.200.-TL \times 0,70) = 5.040.-TL$ aynı zamanda indirim konusu yapmış olduğundan, **düzeltilme işlemine konu olmayacaktır.** $(7.200.-TL \times 0,30) = 2.160.-TL$ 'yi **beyan edecektir.**

B- İADE TALEBİ SONUÇLANDIKTAN SONRA MATRAHTA DÜZELTME YAPILMASININ GEREKMEŞİ DURUMU

Satıcının tevkifat uygulamasından kaynaklanan iade talebi sonuçlandırıldıktan sonra KDV iadesini ortaya çıkaran işleme ilişkin olarak yukarıda belirtilen şekilde düzeltme yapılmasının gerekmesi durumunda aşağıdaki şekilde hareket edilir.

- Düzeltme yapılması gereğinin ortaya çıktığı **vergileendirme döneminde**, yukarıda belirtildiği şekilde düzeltmeyi yapan mükellefin ilgili beyannamede de düzeltme yaptıktan sonra **vergi dairesine yazılı olarak müracaat edip, daha önce iadesini aldığı tutarı iade etmesi halinde** bu tutar, **gecikme faizi ve vergi ziyai cezası uygulanmaksızın** mükelleften geri alınır.

- Mükellefin, bu şekilde **düzeltilme işlemini yapmaması** halinde, tevkifat nedeniyle iade edilen KDV, değişikliğin vuku bulduğu dönemden düzeltmenin yapıldığı döneme kadar **gecikme faizi uygulanarak vergi ziyai cezası ile birlikte** mükelleften aranır.

C- MATRAHTA DEĞİŞİKLİK OLMASI DURUMU

Fiyat farkı, kur farkı ve benzeri nedenlerle tevkifata tabi işlemin bedelinde sonradan bir artış ortaya çıkması halinde, bu artış ile ilgili olarak **fatura düzenlenerek KDV hesaplanır ve hesaplanan KDV üzerinden (tevkifat alt sınırı dikkate alınmaksızın) tevkifat uygulanır**. Bu şekilde işlem yapılabilmesi için **fiyat farkı, kur farkı** ve benzerinin ait olduğu **asıl işleme ait KDV dahil bedelin tevkifat alt sınırını geçmiş ve tevkifata tabi tutulmuş olması gerekmektedir**.

Alıcı lehine, ödemenin yapıldığı tarihte kur farkı oluşması halinde ise kur farkı tutarı üzerinden alıcı tarafından satıcıya bir fatura düzenlenerek, teslim ve **hizmetin yapıldığı tarihteki oran üzerinden KDV hesaplanması** gerekecektir. Böylece, matrahta oluşan azalma tutarı, tevkifata tabi tutulmayan KDV tutarı ile birlikte, satıcı tarafından alıcıya iade edilecektir.

Ayrıca, söz konusu KDV tutarı alıcı tarafından **1 No.lu KDV Beyannamesi** ile beyan edilir.

Malların kısmen iade edilmesi, hizmetin bir kısmının tamamlanmaması, malların ve hizmetin sözleşmede belirtilen şartlara uymaması ve benzeri nedenlerle tevkifata tabi işlem bedelinde sonradan bir azalma meydana gelmişse, azalma miktarı ile ilgili olarak mal iadelerine ilişkin açıklamaların yer aldığı **yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde işlem yapılır**.

ÖRNEK:

Satıcı (A) Firması, **(4/10)** oranında tevkifata tabi bir işlem için alıcı (B) Firmasına, **01.05.2022 tarihinde** bu işle ilgili olarak **500.000 TL**'lik fatura düzenlemiş, faturada gösterilen $(500.000.-TL \times 0,18) = 90.000.-TL$ KDV'nin $(90.000.- \times 6/10) = 54.000.-TL$ 'si (A)'ya ödenmiş, $(90.000.-TL \times 4/10) = 36.000.- TL$ 'lik kısmı ise (B) tarafından tevkifata tabi tutularak sorumlu sıfatıyla beyan edilmiştir.

-----**01.05.2022**-----

120 Alıcılar

554.000.-

Ferdi Asım Hellaç
Mali Müşavir

-B Firması

600 Yurt İçi Satışlar	500.000.-
391 Hesaplanan Kdv	54.000.-

Mal satış kaydı

----- /-----

Satıcı (A), bu işin **bir kısmını tamamlayamadığından bedelde 100.000.-TL'lik bir azalma** meydana gelmiştir.

2022/Haziran döneminde ortaya çıkan bu değişiklik nedeniyle tarafların karşılıklı düzeltme yapması gerekmektedir.

-----**01.06.2022**-----

610 Satıştan İadeler (-)	100.000-
<u>191 İndirilecek Kdv</u>	10.800.-

-Gerçekleşmeyen İşl. Kdv'si

<u>120 Alıcılar</u>	110.800.-
-B Firması	

Satıştan iade kaydı

----- /-----

Buna göre satıcı (A), alıcı (B)'ye 100.000.-TL ile birlikte bu tutara ait $(100.000.-TL \times 0,18) = 18.000.-TL$ KDV'nin **tevkifata tabi tutulmayan** $(18.000.-TL \times 6/10) = 10.800.- TL$ 'sini (toplam **110.800.- TL**) iade edecek, **2022/Mayıs** döneminde beyan ettiği **10.800.- TL**'yi **2022/Haziran** dönemine ait **1 No.lu KDV Beyannamesinde** indirim konusu yapacaktır.

-----**01.05.2022**-----

153 Ticari Mallar	500.000.-
191 İndirilecek Kdv	90.000.-

<u>320 Satıcılar</u>	554.000.-
-A Firması	

<u>360 Ödenecek Vergi ve Fon.</u>	36.000.-
-Sorumlu Sıfatıyla Öd. Kdv	

Mal alış kaydı

----- /-----

-----**01.06.2022**-----

<u>320 Satıcılar</u>	110.800.-
----------------------	-----------

-A Firması

<u>391 Hesaplanan Kdv</u>	10.800.-
-İade ve İptaller Kdv'si	

Ferdi Asım Hellaç Mali Müşavir

153 Ticari Mallar

100.000.-

-Mal İadeleri

Alıştan iadeler kaydı

----- /-----

Alıcı (B) ise **2022/Mayıs** döneminde indirim konusu yaptığı **10.800.- TL**'yi, **2022/Haziran** döneminde **1 No.lu KDV Beyannamesi** ile beyan edecektir.

Alıcı (B)'nin bu işlem nedeniyle tevkifata tabi tutarak beyan ettiği verginin, **100.000.- TL**'ye isabet eden kısmı olan (18.000.-TL x 4/10)= **7.200.-TL**'yi aynı zamanda indirim konusu yapılmış olduğundan, **düzeltilme işlemine konu etmeyecektir.**

Ferdi Asım Hellaç
Mali Müşavir

Not: Makale www.MuhasebeTR.com adlı mevzuat sitesinde yayımlanmıştır.

KAYNAKLAR

1-3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu

2-Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği

Kaynak : <https://hellac.com/blogdetay/kismi-tevkifata-tabi-islemlerde-mal-iadeleri-ve-matrah-degisiklikleri-ile-iligili-duzeltme-islemleri>

Erişim Tarihi : 17.05.2026